

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ascensus Moysis in montem Seu De Oratione Tractatus Tribus Stationibus ac vijs Purgatiua Illuminatiua Vnitiua distinctus

Crombecius, Johannes

Avdomari, 1618

Textvs Qvintvs. Et dabo tibi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38133

beneficij accumulat. Qui verò solatijs des-
tituti animum abijciunt, non Deum, sed sese
ipsos quævisse, testatum faciunt. Hi ergò
consolationem merentur, qui probati fideles
inventi sunt; & cum Beato Iobo dicunt. *Iob. 1. 21*
Dominus dedit, Dominus abstulit, sicut Domino
placuit, ita factum est: Sit nomen Domini bene-
dictum. Hæc de distractionibus pauca suffi-
ciant.

TEXTVS QVINTVS.

Et dabo tibi.

Dei promissiones esse conditionatas: Orationi esse
iungendam mortificationem.

H Actenus quæ textus verba præcesserunt
conditionem continent, quam indicat
sequens copula (*Et*) Dei namq; sensus is esse
videtur, vt Moyses omninò in montem con-
scendat: si pareat; in eo, Deum statuisse, ei dare
tabulas lapideas, & legem & præcepta quibus
populum instruat. Voluit item Dominus
Moysen, laborem ascensus suscipere, & ni-
faceret; ei ipsi minimè daturum legem, &
præcepta tradenda populo. Hoc ipsum ergò *Promis-*
particula (*Et*) denotat, vt cognoscamus: *siones vi-*
primis verum esse, quod Concilium Triden- *ta ater-*
num statuit, conditiones vite aternæ esse *na esse*
conditionatas, non absolutas. Neque enim *conditio-*
absolutè nates

H 2

absolutè nates

NVI

116

- Matt. 19 absolutè omnibus vita aeterna promittitur
 18. sed legem Dei servantibus. *Si vis ad vitam*
 Deut. 28 ingredi serva mandata. Maledictio verò in le-
 15. gis divinae transgressores diversis scripturae
 Lev. 26. locis fulminatur.
15. 2. Nec mirum, nam & promissiones rerum
 temporalium conditionem adiunctam ha-
 bent. eamq; Dominus sapissimè expressit
 propterea (ait Dominus Deus Israel) *Loquens*
 1. Reg. 2. *locutus sum, ut domus tua & domus patris tui* (nèp.
 30. Eli sacerdotis) *ministraret in conspectu meo usq;*
 Lev. 26. *in sempiternum. Nunc autem dicit Dominus: abspice*
 Deuter. *hoc à me: sed quicumq; glorificaverit me glorificabo*
 28. *eum: qui autem contemnunt me, erunt ignobiles.*
 Multa in hanc sententiam refert Moyses in
 Levitico & Deuteronomio.
3. 3. Nemo censi poterat de populo Dei
 Mediorū qui oblatas condiciones respueret. ait enim
 ad salutē Dominus. *Si ergò audieritis vocem meam, &*
 1. *custodieritis pactum meum, eritis mihi in peculiū*
 exod. 19. *de cunctis populis. Mea est enim omnis terra. Si*
 5. *militer nemo ascribitur populo Christiano*
 2. *qui cōditionem non observet à Christo Do-*
 Marc. 16 *mino praescriptam. Qui crediderit & baptizatus*
 v. 16. *fuerit salvus erit; qui verò non crediderit, condemn-*
 Ioan. 13 *nabitur. Item Dominus Petro. Si non laveris*
 6. *te, non habebis partem mecum.*
3. 4. Quare ut finis vltimus, condiciones an-
 nexas habet; ita & salutis praesidia absolutè
 non promittuntur, nisi ea praestantibus, quae
 à legē

& legillatore exiguntur. Lugentibus & pœ- *Matth. 5. 3*
 nitentibus promittitur consolatio, & obliuio *Ezec. 18.*
 præteritorum delictorū. *Beati qui lugent; quoniã 22.*
ipsi consolabuntur. Si autem impius egerit pœnitentiam *Apo. 21.*
vita uiuet. Vincenti præmium promitti- *7.*
tur. Qui vicerit, ait Dominus possidebit hac, & Rom. 8.
ero illi Deus, & ille erit mihi filius. Si autem filij *17.*
& heredes: heredes quidem Dei, cohæredes autem *Ioannis*
Christi; si tamen compatimur, vt & conglorifice- *8. 34.*
mur. Et, si vos manseritis in sermone meo, veri disci-
puli mei eritis, & cognoscetis, veritatē, & veritas li-
berabit vos. Vbiq; conditio apponitur. Cum-
que multis in rebus Dominus conditiones
adijciat, tum maximè in obtinendis donis
cælestibus, alijsq; ad hanc, futuramq; vitam
opportunitis ac necessarijs. Si manseritis, ait, *Ioan. 15.*
in me, & verba mea in vobis manserint, quodcumq; 7.
volueritis petetis, & fiet vobis; non fiet nisi pe-
tatis. At etiam exigo, vt vos in me maneatis,
& verba mea in vobis permaneant. Id est &
caritatem Dei retineatis in vobis, & eius vo-
luntatem præceptaque expleatis. Vis tentati-
ones superare? tibi orandum est. Ita mādāt
Dominus I E S V S Apostolis. Orate, vt non *Matth.*
intretis in tentationem. In eandem sententiam 26. 41.
Ecclesiasticus. Qui diligit Deum, exorabit pro
peccatis, & continebit se ab illis, & in oratione die- *Ecc. 3. 4*
rum exaudietur. Quapropter si impius ad ius-
titiam reverti cupit, necesse est vt oret; &
submisse delictorum veniam petat; alioquin

H 3

n in

NVI

416

in impietate sua morietur. Petit iustitiam, ait Iacobus. *Si quis indiget sapientia, postulet à Deo, & dabitur ei; postulet autem in fide nihil hesitant.* Nihil ergò sperandi est à Deo obtineri posse, sine orationis subsidio.

5. Hoc ipsum textus noster mysticus nobis proponit. *Ascende in montem.* Eleva cor tuum, oculos attolle ad cælum; in orationis monte contende, vim & conatum omnem adhibe, arduum hunc ascensum supera, teque illic assiste, & persiste: non enim statuit Dominus tibi quicquàm conferre extra montem; non in vallibus voluptatum salebrosis; non in terrestrium desideriorum colluvie; sed in monte, in quo beneplacitum est Deo habitare in cælis, & nisi illic fueris, orationis fructus percipere nullos.

6. Altera quoque conditio hic includitur in ascensu. Difficilis enim est, & molestus. Optime conveniunt, & in vna sede morantur oratio & mortificatio. Iunguntur enim pene hæ sorores duæ, quarum vna, læticia namq; ex orantis humeris excutit; & in ascensu debilem adiuvat; altera contendit vt ad montem perveniat, & læta, beneficio percipiat. Friget vtraque, si altera cum læticia non dormiat. *Vnus orans, & vnus male*

Eccl. 34. cens, cuius vocem exaudiet Deus? Sic homo qui ieiunat in peccatis suis, & iterum eadem faciens, quod

proficit humiliando se; orationē illius quis exaudiet?
 Isaias quoque. Cum extenderitis, ait, manus vestras, avertam oculos meos à vobis, & cum multiplicaveritis orationem, non exaudiam: manus enim vestrae sanguine plena sunt. Petitis & non accipitis, eo quod male petatis, ut in concupiscentijs vestris insumatis. Deest hic sororum altera, nimirum mortificatio, ideo oratio solitaria rejicitur, quae comitata exaudita fuisset. Beatus Ignatius additum fratrem orationi magni faciebat: pluris tamen osorem sui, strenuumque passionū suarum domitorem; sed qui vtrūque pietati nempe studium abnegationis sui ipsius copulasset, hunc demum virum esse censendum statuebat; à quo magna speranda, expectandaque merito posse viderentur. *Ascende ergo in montem, & esto ibi, & dabo tibi tabulas lapideas, & legem & praecepta, quae ego praecipio tibi, ut doceas eos.* Haecenus de particula (Et)

Maphera
lib. 3.
vita eius
c. 20

NVI
416

SECTIO SECVNDA.

Dabo tibi.

Oranti certa promittuntur.

Invitat nos Dominus ad orandum. Res sane magna; non quam Deo tribuimus; sed beneficium ingens quod nobis impertit. Quid enim nobilius tantae maiestatis familiaritate

H 4 aritate

aritate? Quid utilius fructu ex ipsius cōversatione manante? Quid iucundius quam ad eum, accessum habere; in quo deliciae omnis generis cumulativè reperiuntur? Ergo vel semel tota vita ad colloquiū illud admitti pluris est, quam praeium totius mundi acquirere. Patet via; accessus nulli praclusus; & quoddam summum est, summus ille monarcha nos invitat ad beatum hunc congressum.

Venite, inquit, ad me omnes qui laboratis, & onerati estis, & ego reficiam vos. Dicebat & parabolan ad illos: *quoniam oportet semper orare,*

29.

Luc. 18.

1.

& non deficere. Nec modò invitat, sed & condescendens infirmitatem ac socordiam nostram, mandat, imperat, urget ne fortè ab adversario opprimamur ac circumveniamur. *Oportet, inquit, semper orare, & non deficere.*

2. Verùm dicet aliquis. Certus non sum, an accepturus sim quippiam, si rogavero. *Id ipsum est quod modò nobis tractandum est, de certitudine nempe praemij, deque fructu multiplici, quem orationis hortus amoenissimus producit. Atque imprimis certus est, quòd qui promittit, non fallit: & quòd promittit, non subtrahet. Credis hoc? Oportet dubites, credis primæ veritati, quæ decipi, &*

Num. 23 *capere, mentiri, nec vult nec potest. Non*

19.

Rom. 3.

43

Deus quasi homo ut mentiatur: nec ut filius hominis ut mutetur. Est enim Deus verax, omnis autem homo mendax. Juranti homini, fidem adhibere

Deo negabis? at iuramentum interponit, & cum per maiorem se iurare non possit, per *Ioan. 16.* semetipsum iurat. *Amen, Amen dico vobis; Si 23.* quid petieritis patrem in nomine meo dabit vobis. *Marc. 11.* Propterea dico vobis, *Omnia quaecumque oran- 24.* tes petitis, *credite quia accipietis, & evenient vobis.* Credis amico, cui tecum pactum intercedit; & tu Deo non credes? Certè Iudei promissa Dei susceperunt: & tu hoc pactum amplectere. *Hoc erit pactum quod feriam cum domo Israel, 31. 33.* post dies illos dicit Dominus: *dabo legem meam in visceribus eorum, & in corde eorum scribam ea; & ero eis in Deum, & ipsi erunt mihi in populum.* Sed à textu nostro non recedamus. *Ascende in montem, & esto ibi.* Quid facies domine? *Dabo tibi.* Promittit Dominus orantibus multa, & magna, & præclara. Itaq; constat nobis de certitudine promittentis: videamus benignitatem largientis.

SECTIO TERTIA.

Dabo tibi.

De fructibus orationis, qui dispositioni orantis respondent.

CVM immensa sit Dei liberalitas in omnibus; tum etiam beneficijs, non tantum non merita nostra exæquat; sed & ubertate quadam largiendi, bene de se merentibus, *fructus*

H S I U X T A

- iuxta ac immeritis, copiosissime dona sua profundit; ubi praesertim vel minimam dispositionem animadvertit. *Desiderium pauperum exaudivit Dominus, ait Rex sanctus; preparatione cordis eorum audivit auris tua. Dixi confitebor adversum me iniustitiam meam Domino, & tu remisisti impietatem peccati mei. Eritque, antequam clament, ego exaudiam. Adhuc illis loquentibus, ego audiam.* Ex quibus quadruplices fructus orationis nobis licet decerpere. Nemo qui ante orationem, in oratione, & sine oratione; atque aded qui in futuram vitam redundent. Fructus, qui orationem praecedit, ille est, quem sese disponentibus Dominus tribuit. *Venit Simeon iustus, & timoratus in spiritu in templum. Felix oratio ad quam spiritu deducimur. Ascendit Phariseus in templum, ut se laudaret, abiit inanis. Ascendit Publicanus, ut oraret, & re ipsa feliciter peroravit: deinde descendit hic iustificatus in domum suam ab illis.* Hic fructus ijs debetur, qui distractionum fontibus obsistunt, & sese ad orationem disponunt. *Dimidium facti, qui bene cepit, habet, & qui obstacula orationis removet, finem propemodum assecutus est orationis.*
- Oratio- nis vilitas. duplex*
1. Cum autem de fructibus orationis loquimur; sciendum est, duplici modo nos in oratione vilitatem posse percipere. Petimus enim a Deo quippiam (in eo quippe potissimum natura precationis consistit) ut quod

petit panem, sanitatem, cordis compuncti-
onem : si hæc obtineat, finem petitionis suæ
adeptus est. Verùm nobis multa in oratione
communicantur, quæ ex professo non exprimi-
mus ; imò ne cogitamus quidem subinde,
quales illustrationes mentis, cogitationes ge-
nerosæ rerum suscipiendarum ; singularis
sensus devotionis ; virtutum variarum con-
currentium ad orationem incrementum :
deniq; gratia, orationem nostram reverèter,
attente, humiliter, efficaciter peragendi. Hæ
gratiæ & multæ aliæ, sæpè orantibus accrescunt,
atq; subveniunt præter effectum petitionis
particularis rei, quam obtinere intendimus.
Ex quibus conficitur, fructum, qui initio da-
tur orationis, aut singulari Dei benevolentia
provenire ; aut certè dispositionibus præmit-
tis respondere.

4. Alter fructus decursu orationis percipi-
tur. Incalescit enim qui orat, & dum ad *In orati-*
ignem divinum accedit, eiusdem calorem *onis de-*
induit, & in ignem transformatur. Quis mul-
cursum
tiplices illic fructus numerabit ? Si enim tota
nostram perfectionem in virtutum usu atq; ex-
ercitio ponimus ; si fidei aut spei aut caritatis,
vel unum actum ad cælos usque extollimus, ut-
pote, cui æterna merces ac beatitudo tribu-
etur. Quantas opes ac divitias (addam &
delicias) percipiet is, qui cum Deo loquitur ?
quo in exercitio, virtutum omnium actus
exercere

NVI

416

In oratione omnium vir-
tutum exerciti-
um requiri.
exercere necesse est; fidei nempe quo super-
premi illud numen orans agnoscat: spei
quo audeat ab eo quippiam postulare, atque
expectare: caritatis, quo eius benevolentiam
sibi conciliet; timoris, ne ab eo desciscat;
humilitatis, quo sese illi subijciat; gratitudi-
nis quo se beneficiorum testetur memorem;
fortitudinis, ut animum ad eius honorem tu-
endum ac promovendum paratum ostendat;
denique obedientiam, quo in omnibus volun-
tatem suam divinam conformet. Hæc profectio
magna sunt, & quæ in oratione percipiuntur
admiranda, vel explicari non possunt, vel
qui percipiunt humilitatis ac modestiæ causas
contegunt.

3. Tertius fructus in fine orationis emicat.
In fine orationis.
Ecc. 7.
9.
Non frustra namque; Sapiens: *Melior est finis ora-
tionis quam initium*: sicut qui è mensa opi-
para surgit longè melius habet, quam cum
initio famelicus accumberet. Depulit enim
famem & sitim; debilitatis, ac fatigationis
molestiæ remedium attulit, spiritus restaura-
vit, lætitiâque animæ invexit: Sic & qui vir-
liter apud Deum peroravit, læto convivio
cum Deo epulatus est, ariditatem fugavit,
debilitatas vires restituit, novas addidit. De-
nique in fine orationis roboratus animus
promptior est ad divinum obsequium, ad pa-
rendum superioribus, ignoscendum proxi-
mis, ad caritatem etiam inimicis, ac benevo-
lentiam

lenciam præstandam ; fugienda peccandi pericula ; progressum in virtute faciendum ; adversa ad extremum spiritum vsque in via divini sustinenda. Omitto propositum diurnum vitij alicuius superandi, aut virtutis acquirendæ ; exercitia quædã interna, soli Deo hominiquè ; cognita, quibus tanquàm administrulis Christianus miles ad hostes vincendos, calumquè ; expugnandum accingitur. Non benè oravit qui hæc non comparavit.

6. Addi potest, & quartus. Hæc enim quæ attulimus, hominem sic Deo gratum reddunt, magis ut cum idoneus evaserit divina clientela, ac protectione in futurum muniatur. Quò enim perfectior est, & gradibus amplioribus Deo propior accedit ; eò dignior est Dei amore, visitationibus, auxilijs excitantibus, adjuvantibus subsidijs, singulari custodia ; infinitisquè ; alijs cælestis patris favoribus. Hæc omnia oratio perficit : fierique potest, ut vno cum Deo congressu, precati plurima, Deus beneficia addicat, conferreque ; statuatur quæ etsi in præsentiarum oranti incognita sint, fructus tamen non diu post se prodit, vota que exaudita fuisse, tandem aliquando cognoscitur. Salomon vna precatione, & sapientiam adeptus maximam, & honores, opes, splendorem, gloriam, consecutus est, quæ ne sperare quidem potuisset. Anna & fecunditatem, & filium quem petebat obtinuit.

NVI

416

nuit; sed sapientem filium, sed prophetam, sed regis populi que directorem. Quid oratio Manasse valuit, sat patuit subsequens annis. Quod enim Dominus orantis humilitate permotus, supplicanti attribuit, id non revocat. Porro Triumphator Israel non parcat & penitentie non flectetur, *neque homo est ut agat penitentiam*. Atqui hi quatuor fructus non tam ad rem petitam, quam ad dispositionem orantis ac conatum pertinent.

SECTIO QUARTA.

De fructibus, orantis petitioni respondentibus.

Petenda r. **P**rimum quod in oratione petere con-
in primis venit, est Dei gratia, qua & cum di-
Dei gra- ligimus, & omnia nostra opera pure, sancteque
via du- peragimus. Est autem hac gratia in duplici
plex. differentia. Vna *actualis* dicitur; *habitu-
 r.* altera. Prior iustis & iniustis communis est;
Actualis. posterior in solis Dei amicis invenitur. Gra-
 tia *actualis* in mentis illustratione, motione
 voluntatis, protectione à lapsu, & ne execu-
 tio boni propositi quovis modo impediatur,
 in auxilijs atque adminiculis ad perficiendum
 opus conceptum, opportunis: denique in
 cooperatione, perfectione que operis suscepti
 consistit. Huiusmodi gratijs peccatores vo-
 cantur ad penitentiam, & sensum progredien-
 tes

res iustitiam assequuntur. Datur hæc gratia subinde sine vllis meritis nostris, ne petentibus quidem, imò perperam agentibus. *Venit enim Christus Iesus in hunc mundum peccatores saluos facere, & non venit vocare iustos sed peccatores.* Datur & iustis vel gratis, vel petentibus, vel etiam pro ratione meritorum cuiusque.

1. *Timoth.*
1. 15.
Matt. 9.
13.

2. Alia est gratia, quam *habitualement* vocant Doctores, hac carent impij. Propria est iustorum, qui caritate cum Deo copulantur. Huic coniunctæ sunt virtutes omnes, vt vera sit illa Sancti Regis testificatio. *Omnis gloria filie Regis ab intus, in fimbrijs aureis, circumamicta varietatibus.* Filia Regis est anima iusti. Ornamenta ac decor huius interna sunt. Varietatem virtutum cingunt & ambiunt fimbria aureæ, seu excellens caritas, quæ virtutes omnes complectitur, vestit & conservat.

2.
Habitualis.
Psal. 44.
14.

Omnes hæc gratiæ oratione impetrantur ab omnibus, qui Deo amicitia cupiunt copulari. 3. Orationis autem nomine, cuius magna vis est, multa concluduntur. Atq; in primis eadem oratio, opus est pre-nobile in homine iusto, meritorium maioris gratiæ vitæque æternæ. Impetratorium instrumentum rerum omnium quâ nobis, quâ alijs opportunarum Pœnale quoque, atq; aded satisfactorium. Est & in viris perfectis subinde supererogatorium, quod in bonum commune Ecclesiæ, & ali-

Orationis vis
quadruplex.
1.
2.
3.
4.

orum

NVI
416

orum privatorum precantis applicatione derivari potest.

Fructus 4. His suppositis quintus fructus orationis
quintus. erit ut ipsa peccatorum à Deo remissionem
Peccatū impetret. Nomine verò peccati tria intelli-
eria signi genda veniunt. Culpa ac reatus : deinde po-
scat. na peccatis remissis debita : denique pecca-
 torum reliquæ, seu pravæ affectiones, &
 propensiones ad malum. Trahit enim inve-
 terata consuetudo peccandi, meritoque ser-
 vilitate premitur, qui se peccati subiecit ty-
 rannidi. Trahit & perversitas nature &
 complexionis ; perturbationum seu passionum
 impetus, alijq; animi morbi ; & ni praepe-
 dantur, sternunt ac demergunt hominem in
 interitum. His malis medetur oratio. Ita
 nos docuit morbis nostris quotidianis Chri-
 stus Dominus medelam quærere oratione
 quotidiana, dicentes: *dimitte nobis debita nostra*

Mat. 6. De quo argumento eleganter Chrysostomus
 22. Et si, ait, nos peccatis refertos precatio deprehendit

Lib. 1. de celeriter purgatos reddit. Quid itaque maius
orando divinius obtingere possit quam deprecatio ? Cui
Deo hanc, animis egrotantibus pharmacum quoddam esse

Luc. 18. liqueat. Quod enim animam peccatis obnoxiam
 23. precatio facile puram reddat, docet nos publicanus

6. ille qui petijt à Deo remissionem peccatorum
Victoria impetravit. Docet & leprosus, qui simul ut proci-
ventatio- ad pedes Dei, mundatus est.

Genm. 5. Huc etiam spectant impugnationes, quæ

bitis ad peccatum nos demones pertrahunt. 6.
 Arma & defensiva & offensiva egregia sunt, Victoria
 ferventes preces. Ita auctore Christo Do- tentatio-
 mino, iussi sumus precari : ne nos inducas in num.
 tentationem; sed libera nos à malo. Si enim (vt Matth.
 ait Chrysostomus) nos demones conspexerint 6. 13
 deprecatione communitos, illicò resiliunt; non aliter Lib. 1. de
 quam pradones, ac facinorosi vbi conspiciunt militis orando
 gladium in caput suum vibrari. Quòd si contingat Deo.
 aliquem esse nudum precationis præsidio, hic avul-
 sus deportatur à demonibus, & in calamitates, va-
 riarque mala impellitur. Hæc Chrysostomus, &
 verissimè. Defectu enim orationis in varia
 vitia labimur; Deo ita permittente ad quem
 confugere cùm possumus, negligimus. Qui
 autem perpetuò vigilant, Dei que præsidium
 experunt, certiores internè fiunt de periculis,
 & tentationibus imminentibus; sicque ad-
 versarium fugant antequàm accessum ad
 eos habere possit, teste psalmographo. De-
 disti meruentibus te significationem : vt fugiant
 à facie arcus. Tentatio sagitta est volans, & Psal. 59.
 quidem in tenebris, & ex insidijs, quam vt 6.
 effugas alterum è duobus est vitandum; aut
 enim subterfugere, ac divertere oportet te-
 lum adveniens; aut certè munire te armis
 probatis quæ retundere valeant aciem iaculi
 pestiferi : & sicut ventus fumum quantum-
 libet densum, solisque radios auferentem
 dissipat : ita oratio, demones tenebrosos fu-
 mos

NVI
 416

mos dispergit. Oratio enim spiritum sanctum
impetrat, cuius vis ac fervor, omnes nebulas
mentem involventes, exterminat.

7 6. Fructus septimus est, quod oratio, ut est
Meritum opus virtutis supernaturalis, mereatur au-
gratia & gmentum gratiæ, & gloriæ. Hoc nobis Do-
gloria. minus promisit. Tu autem, ait, cum oraveris

Mat. 6. 6. *intra cubiculum tuum, & clauso ostio, ora Patrem*
6. *tuum in abscondito, & pater tuus qui est in abscon-*
dito reddet tibi. Quid reddet? Si iustus es, &
devo e ores patrem tuum, accessio magna fiet
gratiæ, quam in te habes; & quia gratiæ me-
suræ, mensura gloriæ respondere debet in
cælis, certè non perdes mercedem tuam.

8 7. Alius fructus est, quod & virtus ipsa ora-
Virtutū tionis, & virtutes omnes quarum visus inter-
augmen- currit, tēpore orationis, accrescunt. Nam
tum. hoc meritum consistit, ut earum virtutum
quas exercemus habitus augeantur, atque
intendantur iuxta fervorem, quem quisque
adhibuerit. Chrysostomus verò vult, nullum
virtutum exercitio, ita augeri internos habi-
tus, ut contentione precatōnis. Deo, inquit

In Psal. magna cura est ut in virtute crescamus. Nihil aliud
7. *aque facit in virtute crescere, atque assidue cum*
7. *Deo versari & colloqui, eiq; perpetuo gratias agere*
& psallere.

9 8. Accedit alius fructus orationis, quæ quæ
9 *vim cōtinet impetrandi. procurat omnia, quæ*
9 *tū vitæ spirituali, tū corporali necessaria sunt.*

Qui enim dixit. *petite & dabitur vobis, nō me-* Luc. 11.
titur, dabit spiritum bonum petentibus se, : dat & 3Reg. 17
panem quodiduanum, quem emendicare nos 4Reg. 20
iubet. Elias propheta trium annorum steri- Dan. 3.
litate: pluviāque rursus & fertilitatem à Dan. 6.
Deo oratione obtinuit. Ezechias è morbo Ion. 2.
convalescit. Tres pueri in fornace illæsi Dei Luc. 18.
laudes prædicant. Daniel inter leones epu- 14
latur. Ionas è ventre ceti liberatur. Quid Luc. 23.
Publicanus evangelicus? peccatorum impe- 43.
trat veniam. In cruce distentus latro, para- Acto. 7.
diso donatur. Mortuus denique Stephanus, in 41.
cælum suscipitur.

9. Oratio deinde impetrat gratias actuales Gratia
seu præveniētes, quales sunt mentis illustra- actuales.
tiones; cogitationes sanctæ: motus quibus Mar. 9
ad benè agendum impellimur, & ea auxilia 23.
quæ aliàs insufficientia tantum forent, reddit Luc. 18.
efficacia. Talis fuit eius qui dicebat: Credo 41.
Domine, adiuva incredulitatem meam. Et cæcus
rogatus, quid sibi vellet fieri: *Domine, inquit,*
ut videam: Impetravit & visum corporis &
mentis.

10 Impetrat & gratiam habitualementem, quæ Gratia
singulare ornamentum est animæ; vestis habitua-
qua filij Dei amiciuntur: pignus atque arrha li & om-
æternæ hereditatis: tessera qua iusti ab impijs nes virtutes
discernuntur. Impetrat & consequenter vir- tes
tutes supernaturales omnes, quæ gratiam, caritatemque sequuntur. Maria Magdalena orās

12 ad

NVI
416

Luc. 7. ad pedes Domini audire meruit, remittuntur
 47. ei peccata multa, quoniam dilexit multum. Et vade
 in pace. Acquisivit enim gratiam, & habitum
 virtutum omnium, quibus reliquo vitæ tem-
 pore viveret in pace. Porro ait Chrysolto-

In psal. 7. Vita piæ ac Dei cultu dignam miris modis
 oratio conciliat; conciliatam auget, ac ceu the-
 saurum animis nostris recondit.

12. *Remissio* 11. Impetrat remissionem pœnæ peccati
 pœnæ pec- debita. Vno enim subinde verbo rex pœ-
 catis de- nam inflictam solet remittere, ac satisfactio-
 bita. nem debitam condonare. Hoc perficit fer-
 uens, & caritate plena oratio, de qua David
Cor, ait, *contritum & humiliatum Deus non des-
 picies.*

13. *Satisfac-* 12. Vim quoque habet satisfaciendi delicta
 cit pro dique easdem pœnas, quæ vel in hoc, vel in
 eadem. futuro sæculo sustinendæ, solvendæque forent.
 Orationem namque afflictio, pœnaque com-
 mitatur, plusque deprimat, non raro, atque
 affligit vires corporis fervens, lacrymabilis
 demissaque deprecatio, quàm graves
 diuturnæ corporis afflictiones, quæ delenda
 pœnis peccatorum suscipiuntur, vel à Deo
 immittuntur.

14. *Tollit pec-* 13. Tollit & reliquias seu pravas animi
 cationes, peccandi consuetudine contra-
 cationum tas, ac prava naturæ propensione cogens
 reliquias Memores simus præcepti illius à beato Iacob
Iac. 5. 14 promulgati. *Infirmatur quis in vobis, roget pri-*
 byta

hyteros Ecclesie, & orent super eum, & oratio fidei saluabit infirmum; & alleviabit eum Dominus, & si in peccatis sit, remittentur ei. Talis oratio fidei, delet peccata si adsint; si verò culpæ, poenitentiæ atque Eucharistiæ remedio sublatæ sint; poenæ peccatorum ac reliquiæ, precationis subsidio, absterguntur.

14. Orationis fructus, non solum oranti prodest, sed toti in vniversum Ecclesie, nec non & privatis personis, pro quibus oramus. Impetrat enim eis gratias actuales, seu prævenientes, quibus peccatores à morte peccati resurgant: iusti in virtutibus progressum faciant; ab impugnationibus demonum; à periculis lapsus; à discrimine vitæ; à morbis; omnibus denique malis animi ac corporis vindicentur. Satisfacit quoque pro poenis alienis Deo debitis, non modo in hoc mûdo, sed etiam in altera vita degentium. Quod sacrificijs à Iuda Machabæo procuratis factum legimus. *Sancta ergò & salubris est cogitatio pro defunctis exorare, vt à peccatis solvantur.* Monet etiam nos Apostolus; *Orate pro invicem vt sal-* *Iac. 5. 13*
remini Cur ita? Quia salutem impediunt peccata, quæ iustitiam præcedunt; at ea oratione expugnantur ac tolluntur. Iustorum pericula ac lapsus minores salutis sunt impedimenta. Oratio iusti illa exterminat. Poenæ peccatorum ac perversæ inclinationes remoram ad perfectionem, & æternam vitam iniiciunt.

15.
 Prodest
 Ecclesie
 et ijs pro
 quibus.
 oramus

NVI

416

inijciunt. Hunc obicem decurtat, atque abs-
tergit oratio. Quapropter etsi textus nost-
ratus promittat oranti subsidium cum ait,
& dabo tibi nihilominus magna & proluxa
Dei munificentia, non tantum sese intra pro-
missos limites continet, sed supergreditur
ulterius, nihilque filio petenti negare se posse
demonstrat.

16. 15. Nec singularis hic fructus pretermit-
tedus videtur, quod orationis studio deditus
facit ora- rem a cu- biculis Dei.
Eccl. 35. Oratio enim humiliantis se nubes penetrabit, &
21. non discedit donec altissimus aspiciat. Verum ab-
In psal. sentes a curia palatini, cubiculum regis intrare
39. non possunt; possunt cubicularij summi regis.
Audiamus B. Augustinum luculenter hoc
argumentum tractantem. Clamavit (inquie)
de profundo Ionas, de ventre ceti. Erat non solum
sub fluctibus; verum etiam in visceribus bellue: ne
tamen illud corpus, & illi fluctus in-ercluserunt ora-
tionem ne perveniret ad Deum; & ventri bestie non
potuit tenere vocem deprecantis. Penetravit om-
nia, dirupit omnia, pervenit ad aures Dei, quando
17. aures Dei in ore precantis erant.

Delecta- ziones spirituales.
Psalm. 149. 6.
16. Omittenda non sunt voluptates ac de-
lectationes spirituales, quas divinissimus illi
cogressus cum benignissimo patre concilio
exultationes & exaltationes Dei in gutture ori-
tium & psallentium. Certè qui cum amico sapienter
loquitur

loquitur, incredibilem animo capit voluptatem; non hauriet, qui cum Deo, Sapientiâ eternâ fermocinatur, psallit, & laudes divinas personat? Qui muscum tractat, odorem induit: qui Deum complectitur, atque intima conversatione ei coniungitur: nō induet eundem odorem, & voluptatem, qua beatos summa delectatione perfundit? Deniq; qui à rege libelli subscriptionem, quam optabat accepit, nonne magnam gaudij ansâ nactus est? In oratione subscribit Dominus petitioni nostrâ, & liberalius semper aliquid concedit, quàm aut petere aut desiderare possumus. Quare peripicuum est veram illâ esse promissionem Moyfi factam. *Dabo tibi.* Videndum modò: quid Deus daturus sit.

TEXTVS SEXTVS,

Tabulas lapideas.

Quæ & quales hæ tabulæ fuerint.

Promittit Dominus Moyfi, si ad montem 18
ascendat, tabulas non chartaceas, aut
libellum continentem præcepta, instructi-
ones aut imagines aliquas: sed lapideas ta- *Tabula*
bular; nec etiam tabulas ex lapidibus hu- *duplices*
Lej
mana arte, eodem in monte aut rupe quadã
desumptas

14

desumptas